BRYTFANNA

OJCZYSTY – DODAJ DO ULUBIONYCH

Niezależnie od tego, w jakiej wersji fonetycznej znamy to słowo, zapisujemy je zawsze tak samo: BRYTFANNA i odmieniamy: ta BRYTFANNA – tej BRYTFANNY, te BRYTFANNY, tych BRYTFANN (nie: „brytfannie”). Poprawna, staranna wymowa to [brytfanna], nie [brydwanna] i nie [bryt-wanna]. BRYTFANNA to oczywiście ‘duże, płaskie naczynie do pieczenia’, w dawnych słownikach definiowane z większą fantazją: ‘naczynie żelazne kuchenne, które postawiaią do pieczystego, ażeby na nie tłustość ściekała’ [SJP L]. BRYTFANNA z wanną nie ma nic wspólnego, choć i wanna, i BRYTFANNA to zapożyczenia niemieckie. Wannę zapożyczyliśmy jednak raz, na przełomie XV i XVI w. (z niem. Wanne), natomiast BRYTFANNĘ zapożyczaliśmy kilkakrotnie – za każdym razem z niemieckiego i za każdym razem w nieco innej postaci. Była więc BRYTFANNA najpierw brutfanną, później brotfanną, wreszcie po prostu fanną, znów brotfanną, potem brytfaną i wreszcie brytfanną. W języku niemieckim najpierw funkcjonowało wyrażenie opisowe: breite pfanne (dosłownie „szeroka panew”), później te dwa wyrazy się zrosły, a przeznaczenie naczynia sprawiło, że pierwszy człon przekształcił się w brat- (pod wpływem skojarzenia z czasownikiem braten ‘piec, smażyć’ i rzeczownikiem Braten ‘pieczyste, pieczeń’), tak że źródłosłowem kolejnych wersji BRYTFANNY było najpierw breite pfanne, a później Bratpfanne.